

Met de NDV naar Zuid-Engeland

Zoals afgesproken kwam het gezelschap 's avonds op de camping bijeen voor een door de NDV aangeboden hapje en drankje, een toelichting en het maken van verdere afspraken over het programma. De camping was zorgvuldig gekozen, centraal gelegen tussen de te bezoeken tuinen en parken en strategisch ten op opzichte van vliegveld Gatwick. Anders dan aanvankelijk verondersteld, bleek het aantal kampeerders zeer ruim in de meerderheid, drie van hen waren per fiets naar Lingfield gekomen.

Foto: Harry de Coo

Wakehurst, de eerste bestemming, was een indrukwekkend en goed onderhouden oud park met veel zeer oude bomen, waaronder een eeuwenoude stervende *Taxus baccata*, een enorme *Cornus walteri*, een grote *Osmanthus yunnanensis*. Ook recentere aanplant zoals een groep al grote *Nothofagus glauca*, en een groepje jonge *Wollemia nobilis*, een exemplaar vol kegels. Het park is aangelegd in een heuvelachtig landschap waarin fraaie waterpartijen. Nijmans garden, in West Sussex, ligt rond een ruim zestig jaar geleden uitgebrand en nooit herbouwd buiten en blijkt een prachtig park met een aantal goed

onderhouden ommuurde tuinen. Opvallend waren enkele exemplaren van de *Eucryphia glutinosa* volop in bloei. Bij het restaurant staan een aantal stevige *Phellodendron amurense* met verkurkte stammen.

Dezelfde dag en met on-Engels mooi weer, was Borde Hill Garden aan de beurt. Hier wordt het landhuis nog door de eigenaren bewoond. In het park lag een onder tuin-niveau verzonken doorgaande weg, die de illusie wekte van een eindeloos doorlopend gazon. In kleine groepjes werd het park ge-exploreerd. De Garden of Allah bleek een ommuurd tuintje, de binnenkant van de muren was met spiegels bekleed. Het gaf een prachtig effect. Nabij het duitse, de *manor*, stond een grote, prachtig bloeiende en heerlijk ruikende *Tilia tomentosa pendula*. Op het parkeerterrein zagen we een enorme bloeiende *Maackia amurensis*.

Op Wisley Garden werden we door een enthousiaste gids ontvangen en bijna twee uur rondgeleid. Te beginnen een wandeling tussen twee bijna 400 meter lange prachtig onderhouden borders. Daarnaast waren er proefvelden met *Physocarpus Echinacea* en *Agapanthus*. Overal waren tuinlieden onderhoud aan het plegen. Een degelijke hoeveelheid personeel is in Nederland ondenkbaar. Vanzelfsprekend ging de rondleiding langs een aantal *champion trees*, waaronder een

15 meter hoge *Magnolia stellata*, maar ook langs *Pinus couteri*, waarvan de boomspiegel gekoesterd wordt. Van deze *Pinus*, de *widow maker*, worden de enorme kegels op veilingen verkocht. We zagen een overweldigende hoeveelheid oude en doorgaans gezonde bomen, alhoewel een heel grote en dikke *Zelkova carpinifolia*, die kennelijk leed onder de de door bezoekers aangetrapte boomspiegel. Volgens de gids wordt de spiegel dit jaar weer geploft. Nabij het restaurant een zeer omvangrijke *Euonymus hamiltonianus* en aan daar eindigde de rondleiding.

In de middag ging men groepsgewijs of als solist het enorme terrein exploreren. Vermoedelijk wel de helft van het terrein wordt door het pinetum deel in beslag genomen. Een prachtige bostuin, meer dan de helft van de aanplant blijkt loofhout, de staat van onderhoud is anders, het geboomte is in goede conditie. Er was een groot veld met *Erica arboreum* in goede conditie, een aantal *Podocarpus chinensis* en een *Prumnopitys andina*.

De snelste route terug was uiteraard via de M25, maar wij namen de kortste. Het was eindelijk Engels weer en een beetje druilerig. Bijna 50 kilometer reden we langs relatief smalle weggetjes, hoge heggen en vooral geen bermen; je zal er maar fietsen. □

Een uitbundig bloeiende *Rhododendron auriculatum* in Savill Garden
Foto: Hans Janssen